

COMPORTAMENTUL UNOR TAXONI ANUALI CULTIVAȚI ÎN CONDIȚIILE CLIMATICE DIN IAȘI ȘI CHIȘINĂU

PROFIRA VIDRAȘCU, V. SAVA, GEORGETA TEODORESCU

We have studied the evolution of a number of 70 annual taxons in the annual plant collections of the Botanical Gardens in Iași and Chișinău.

The observations werw made throughout a period of two consecutive years in the climatic conditions of

Iași and Chișinău, observing at the same time the growth regime of every cultivated taxon.

Our final conclusion was that some taxons display a different behaviour while others vary within the limits of approximately equal values.

Luata treptat în cultură, ori create de mâna omului, plantele decorative anuale s-au înmulțit rapid, ajungând astăzi la un număr impresionant de specii și soiuri.

Pe baza relațiilor de schimb și a contractului încheiat cu Institutul de Botanică al Academiei din Chișinău, în cadrul unor colecțiilor cu plante anuale (aparținând la Iași – sectorului Ornamental și sectorului Decorativ la Chișinău), s-au întreprins o serie de observații privind comportamentul unor taxoni anuali valoroși cu posibilități largi de întrebuințare de la flori tăiate, aranjamente florale, ornarea grădinilor și parcurilor până la cultura în vase.

Colecția de plante anuale a Institutului de Botanică al Academiei din Chișinău, întrunește un număr de 1200 taxoni printre care o valoroasă colecție de Callistephus (400 taxoni).

Colecția de plante anuale de la Grădina Botanică Iași la care ne referim în situația de față, prezintă 370 taxoni anuali, dar intră în cadrul celor 25 de colecții ale sectorului Ornamental, care întrunesc în total un număr de 2000 taxoni.

Material și metodă de lucru

S-a urmărit comportamentul unui număr de 70 taxoni anuali, pe o perioadă de 2 ani consecutiv, în condițiile pedoclimatice de la Iași și Chișinău.

În cultivarea lor, în ambele stațiuni, s-a respectat tehnologia clasică de cultură pentru fiecare taxon.

Taxonii urmăriți (printre care o valoroasă colecție de *Callistephus*) aparțin la un număr de 10 familii.

Rezultate și interpretări

Observațiile efectuate privind creșterea în înălțime, perioada de înflorire, coacerea și maturarea semințelor, procentul de semințe, în condițiile date, sunt prezentate în tabelul 1.

Majoritatea taxonilor din familia *Amaranthaceae*, *Convolvulaceae*, *Labiatae* și *Leguminoase*, luate în studiu prezintă diferențe esențiale în creșterea și dezvoltarea lor în cele 2 stațiuni. În condițiile pedoclimatice de la Chișinău, speciile de *Amaranthus*, unele specii de *Celosia*, speciile de *Quamoclit*, specia *Molucella laevis* L. și specia de *Dalichos lablab* L. prezintă o creștere și dezvoltare spectaculoasă în raport cu aceași taxoni cultivați la Iași care se situează în limite normale de creștere și dezvoltare (tab. 1).

Taxonii aparținând la familiile *Balsaminaceae*, *Capparidaceae*, *Dipsacaceae*, *Onagraceae* și o parte din taxonii familiei *Compositae* se încadrează în ambele stațiuni în limite normale de creștere și dezvoltare.

Se sesizează în urma observațiilor efectuate în cele 2 stațiuni, că o serie de taxoni nu ajung la maturitate în condițiile de la Iași, sau pur și simplu nu cresc. Astfel, specia *Gomphocarpus fruticosus* (L.) R.Br., specia *Quamoclit lobata* (Liave et Lex) House și *Dolichos lablab* L., nu ajung la maturitate în condițiile pedoclimatice de la Grădina Botanică Iași, necesitând tragerea la

ghivece și creșterea în continuare în spații protejate pentru obținerea unui procent scăzut de semințe necesar păstrării taxonului în colecție.

Urmărind cu atenție un număr de 38 soiuri de *Callistephus*, constatăm că unele soiuri pentru rabate nu cresc în condițiile pedoclimatice din stațiunea în care s-au cultivat la Grădina Botanică Iași, sau au o dezvoltare slabă, în comparație cu creșterea și dezvoltarea lor în condițiile stațiunii din Chișinău.

În ambele stațiuni se situează la limitele aproximativ egale de creștere și dezvoltare soiurile de *Callistephus* aparținând «grupeii Prințes».

Observațiile noastre vor continua, se vor extinde și la alți taxoni, pentru a se verifica adevărata cauză (sol, microclimat, origine, etc.), privind diferențele sesizate în creșterea și dezvoltarea taxonilor luați în studiu în ambele stațiuni.

Concluzii

– Comportamentul unui număr important de taxoni, cultivați în cele 2 stațiuni se prezintă diferit.

– S-au identificat taxonii cu aceeași capacitate de dezvoltare în ambele stațiuni.

– Considerăm că diferențele privind creșterea și dezvoltarea taxonilor în cele 2 stațiuni, depind și de specificitatea taxonului.

BIBLIOGRAFIE

1. Encke F., 1958 – Pareys Blumengärtnerrei, Bd. I, II, Paul Pareys Verlag, Berlin
2. Grisward P., 1964 – Le bon jardinier, Encyclopédie horticole, 152 ed., t. II, Edit. La Maisan rustique, Paris
3. Sava V., 1986 – Introducția agnoletnîh decorativnîh rasteinii in Moldavii, Kișinău
4. Teodorescu Georgeta, Vidrașcu Profira, 1989 – Cercet. agr. în Moldova, an. XXII, vol. 3(87), Iași, p.95-100.
5. Vidrașcu Profira, Teodorescu Georgeta, Toniuc Angela, 1988 – Cercet. agr. în Moldova, an. XXI, vol. 3(83), Iași, p.91-100.

TABELUL I

Nr. crt.	Denumirea taxonului	Familia	Creșterea în înălțime a plantei (cm)		Perioada de înflorire		Coacerea și maturarea semințelor		Procentul de sămânță (%)	
			Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău
1	<i>Amaranthus caudatus</i> L.	Amaranthaceae	80-100	100-150	iulie-brumă	iulie-brumă	da	da	90-95	90-95
2	<i>Amaranthus</i> 'Albiflorus'	"	70-80	100-150	"	"	"	"	"	"
3	<i>Amaranthus paniculatus</i> L.	"	150	150-200	"	"	"	"	"	"
4	<i>Celosia argentea</i> L. var. <i>cristata</i> (L.) O.Ktze	"	80-100	80-100	"	"	"	"	"	"
5	<i>Celosia</i> var. <i>pulmosa</i> Vass.	"	40-50	60-70	"	"	"	"	80-90	"
6	<i>Gomphrena globosa</i> L.	"	30-35	30-35	"	"	"	"	90-95	"
7	<i>Gomphrena</i> 'Alba'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
8	<i>Gomphrena</i> 'Rozea'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
9	<i>Gomphocarpus fruticosus</i> (L.) R.Br.	Asclepiadaceae	100-120	100-120	"	"	Nu ajunge la maturit.	"	10-15	60-70
10	<i>Impatiens balsamina</i>	Balsaminaceae	55-60	55-60	iunie-brumă	iunie-brumă	da	"	100	100
11	<i>Impatiens</i> 'Alba'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
12	<i>Impatiens</i> <i>Balsamine</i> Camellia	"	"	"	"	"	"	"	"	"
13	<i>Impatiens</i> <i>Rosea</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	"
14	<i>Cleome spinosa</i> Jacq.	Capparidaceae	100-120	100-120	iulie-oct.	iulie-brumă	"	"	90-95	90-95
15	<i>Cleome</i> 'RosaKonigin'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
16	<i>Cleome</i> 'Alba'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
17	<i>Cleome</i> 'VioletKonigin'	"	"	"	"	"	"	"	"	"
18	<i>Ammobium alatum</i> R.Brown	Compositae	50-60	50-60	iulie-brumă	iulie-brumă	"	"	80-90	80-90
19	<i>Brachicome iberidifolia</i> Benth.	"	30	30	iunie-oct.	iunie-oct.	"	"	70-80	80-90
20	<i>Callistephus chinensis</i> (L.) Hess. 'Beata'	"	70-75	70-75	aug.-oct.	iulie-oct.	"	"	90-95	90-95

Nr. crt.	Denumirea taxonului	Familia	Creșterea în înălțime a plantei (cm)		Perioada de înflorire		Coacerea și maturarea semințelor		Procentul de sămânță (%)	
			Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău	Iasi	Chișinău
21	Callistephus 'Prințesa Albinița'	"	70-75	75-80	"	"	"	"	70-75	80-90
22	Callistephus 'Prințesa Codreanca'	"	85	85-90	aug.-oct.	iulie-oct.	"	"	70-75	70-75
23	Callistephus 'Diamandi'	"	75-80	75-80	"	"	"	"	70-75	80-85
24	Callistephus 'Dona Alba'	"	75-80	75-80	"	"	"	"	85-90	85-90
25	Callistephus 'Edelștain'	"	60-65	65-70	"	"	Nu vegetează	da	-	80-90
26	Callistephus 'Goldgabre'	"	80-85	85-90	"	"	da	"	90-95	90-95
27	Callistephus 'Hela'	"	70-75	75-80	"	"	"	"	75-80	80-90
28	Callistephus 'Prințesa Hilda'	Compositae	70	70-75	aug.-oct.	iulie-oct.	"	"	85-90	85-95
29	Callistephus 'Prințesa Ilona'	"	70	70-75	"	"	"	"	70-75	80
30	Callistephus 'Prințesa Kristina'	"	80-90	90-95	"	"	"	"	70-75	80
31	Callistephus 'Jena'	"	75-80	75-80	"	"	"	"	70-75	75-80
32	Callistephus 'Prințesa Linda'	"	65-70	65-70	"	"	"	"	85-90	85-90
33	Callistephus 'Maria Bieșu'	"	65-70	65-70	"	"	"	"	85-90	85-90
34	Callistephus 'Mimi'	"	50-55	55-60	"	"	"	"	10-15	75-80
35	Callistephus 'Nansy'	"	50-60	60-70	"	"	"	"	70-75	80-85
36	Callistephus 'Paola'	"	50-60	65-75	"	"	"	"	75-80	80-75
37	Callistephus 'Taica'	"	60	60-65	"	"	"	"	75-80	75-80
38	Callistephus 'Tania'	"	60	55-60	"	"	"	"	75-80	75-80
39	Callistephus 'Zolouistaia'	"	60	60-65	"	"	"	"	90-95	90-95
40	Callistephus 'Blauer Turm'	"	50-60	80-85	"	"	"	"	90-95	90-95
41	Callistephus 'Zilber Turm'	"	slab	60-65	"	"	"	"	10-15	75-80
42	Callistephus 'Zilber Rosa'	"	-	60-65	"	"	Nu veg. și nu fructifică	"	-	75-80
43	Marisanka	"	50	55-65	"	"	da	"	90-95	90-95
44	Buchet Krimson	"	60	60-65	"	"	"	"	60-65	75-80
45	Selene	"	65	65-70	"	"	"	"	10-15	60-70
46	Kaliforniskoia belaiia (Frumoasa Californie)	"	60	60-65	"	"	"	"	70-75	70-75

Nr. crt.	Denumirea taxonului	Familia	Creșterea în înălțime a plantei (cm)		Perioada de înflorire		Coacerea și maturarea semintelor		Procentul de sămânță (%)	
			Iași	Chișinău	Iași	Chișinău	Iași	Chișinău	Iași	Chișinău
47	Medineta	"	slab	18-20	"	"	"	"	10-15	70-75
48	Triumph belaia	"	slab	25-30	"	"	"	"	10-15	70-75
49	Desse Krimson	"	25-30	25-30	"	"	"	"	10-15	70-75
50	Bordura liliachie	"	35-40	35-40	"	"	"	"	85-90	89-90
51	Petit rubinovaia (Micul roșu)	"	35-40	35-40	"	"	"	"	70-75	70-75
52	Valderzee Rozovaia	"	slab	45-50	"	"	"	"	10-15	50-60
53	Valderzee Belaia	"	slab	45-50	"	"	Nu veg. și nu fructifică	da	-	50-60
54	Valderzee violetvaia	"	"	45-50	"	"	"	"	-	50-60
55	Varanyskaia golubaia	"	40-45	45-50	"	"	da	"	90-95	90-95
56	Varanyskaia rozovaia	"	40-45	45-50	"	"	"	"	70-75	70-75
57	Tagetes patula 'Marieta'	Compositae	30	30	iulie-brumă	-	"	"	90-95	90-95
58	Zinnia elejans Jack.	"	70	70	iulie-oct.	iulie-oct.	"	"	90-95	90-95
59	Zinnia angustifolia HBK	"	30-40	30-40	"	"	"	"	"	"
60	Xeranthemum annuum L.	"	50	50	iunie-brumă	iunie-brumă	"	"	"	"
61	Convulvulus tricolor	Convolvulaceae	25-30	30-35	iulie-nov.	iulie-oct.	"	"	90-95	90-95
62	Quamoclit coccinea (L.) Mnch.	"	-	-	sept.-oct.	sept.-oct.	"	"	90	90
63	Quamoclit lobata (Liave et Lex)	"	1 m	1,5-2 m	"	"	Nu ajunge anual la maturit.	"	10-15	90
64	Quamoclit pennata (Desr.) Boj.	"	100-150	1,5-2 m	"	"	da	"	10-15	90
65	Scabiosa atropurpurea L.	Dipsacaceae	80-90	80-90	iulie-nov.	iulie-nov.	"	"	90	90
66	Molucela laevis L.	Labiatae	60	150 cm	iulie-aug.	iulie-aug.	"	"	65-70	80-90
67	Salvia coccinea Juss.	"	80-90	80-90	iulie-oct.	iulie-aug.	"	"	90-95	90-95
68	Dalichos lablab L.	Leguminosae	80-1 m	1-1,5 m	iulie-sept.	iulie-oct.	Nu ajunge anual la maturit.	"	40-45	90-95
69	Godetia grandiflora Linabe	Onagraceae	40	40	iunie-sept.	iunie-sept.	da	"	90-95	90-95